

Aan: Gemeenteraad Leeuwarden.

Datum

17 oktober 2025

Onderwerp

Voortgang Uitvoeringsplan Jeugdhulp Friesland

Met deze brief informeren wij u graag over de recente ontwikkelingen binnen Jeugdhulp Friesland (hierna: JHF). We gaan in op de financiële ontwikkelingen en de voortgang in het maken van portfoliokeuzes en het verkennen van een fusie.

In april 2024 hebben de 18 Friese gemeenten het Continuïteitsplan voor JHF vastgesteld. Het plan bevat afspraken gericht op het versterken van de organisatie en het realiseren van een duurzaam financieel herstel. Essentieel onderdeel daarvan is dat JHF keuzes maakt binnen haar zorgportfolio. In juni 2024 is het Uitvoeringsplan van JHF vastgesteld, daarin staat hoe JHF werkt aan duurzaam herstel. In februari 2025 is JHF verzocht om koers te bepalen rondom het herijken van het zorgportfolio. Daarop heeft JHF een addendum op het Uitvoeringsplan geschreven met als titel Toekomstscenario (mei 2025).

In het Toekomstscenario staat de vraag over hoe we de continuïteit van zorg op termijn voldoende kunnen waarborgen centraal. Om die vraag te kunnen beantwoorden zijn verschillende scenario's voor de toekomst onderzocht, uitgewerkt en gewogen. Op basis van de uitkomsten heeft JHF gekozen voor een tweesporenstrategie: doorgaan met het realiseren van een afgeslankt en financieel gezond Jeugdhulp Friesland en parallel de mogelijkheden van een fusie verkennen.

De andere geschetste scenario's zijn verworpen vanwege de negatieve effecten op de continuïteit van zorg, de maatschappelijke kosten en het verlies van expertise en kennis van JHF binnen de sector. In het spoor van een afgeslankt en financieel gezond JHF wordt het zorgportfolio verder geoptimaliseerd en worden voorstellen uitgewerkt om afstand te nemen van onderdelen die niet rendabel kunnen worden gemaakt. In het spoor van een fusie wordt de dienstverlening van JHF samen met die van een andere partij ondergebracht in één organisatie. Het addendum op het Uitvoeringsplan was noodzakelijk en de basis voor de gemeenten om tot uitstel van terugbetaling van de gemeentelijke bevoorschotting voor de SPUK 2024 van € 2.500.000,- over te gaan zoals vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. Met het uitstel van terugbetaling van de bevoorschotting aan de gemeenten en – parallel hieraan – uitstel van de terugbetaling van de verstrekte subsidie uit het fonds Cruciale Jeugdzorg aan VWS van € 2.500.000,- wordt JHF in staat gesteld om duurzame en verantwoorde keuzes te maken. De

terugbetalingstermijn van zowel de lening van VWS als de bevoorschotting van de gemeente Leeuwarden is in mei 2025 verlengd tot (6) juni 2026. Hiermee heeft JHF tijd gekregen om de organisatie door te ontwikkelen en parallel daaraan een traject tot een mogelijke fusie te ontwikkelen.

In de volgende paragraaf wordt allereerst de stand van zaken gegeven van de financiële situatie van JHF tot met augustus 2025. Daarna beschrijven we de stand van zaken met betrekking tot de portfoliokeuzes en gaan we in op de stand van zaken met betrekking tot het verkennen van een fusie.

Stand van zaken financiële situatie JHF

Tot en met augustus 2025 ontwikkelt het structurele resultaat zich €1.1.000.000,- beter dan begroot over 2025. Door een incidentele tegenvaller als gevolg van de lagere verkoopprijs van het pand aan de Boerestreek in Korteheemmen dan verwacht, incidentele uitgaven door het stoppen met JeugdzorgPlus en extra incidentele kosten vanwege de huidige situatie van JHF, is het resultaat tot en met augustus 2025 uiteindelijk weer vergelijkbaar met de begroting.

We verwachten over geheel 2025 uiteindelijk op een klein positief resultaat uit te komen in plaats van het begrote kleine verlies. Corrigeren wij het resultaat met de verkoopwinst van het pand in Korteheemmen dat zal het totale verlies (inclusief afbouwkosten JeugdzorgPlus en incidentele projectkosten vanwege strategische heroriëntatie) €1.1.000.000,- zijn, terwijl een verlies was begroot van €1.8.000.000,-. Deze ontwikkeling geeft een goede basis voor een minimaal neutraal resultaat in de begroting 2026.

(Financiële) risico's in relatie tot de SPUK-middelen

De SPUK-aanvraag over 2024 is, mede op aandringen van SDF en de gemeente Leeuwarden en gebaseerd op nog niet vastgestelde voorwaarden, in maart 2025 door JHF bij centrumgemeente Groningen ingediend. Op dit moment is nog onduidelijk op welke wijze de gemeente Groningen (coördinerende gemeente voor landsdeel Noord-Nederland) zal beschikken over de SPUK-aanvraag en of sprake zal zijn van een financieel surplus dan wel een tekort ten opzichte van de bevoorschot € 2.500.000,-. Het lijkt erop dat de uitkering minder zal zijn dan het voorschot op de SPUK van € 2.500.000,-

Er is hierover een afspraak gemaakt tussen de centrumgemeente Groningen, SDF en JHF. Wij hebben de centrumgemeente Groningen en de betrokken wethouders laten weten dat wij ons verzetten tegen het in onze ogen te beperkende karakter van de uitvoering van de regeling, waardoor het risico bestaat dat JHF de gemaakte transitiekosten 2024 onvoldoende krijgt vergoed. Dit leidt tot minder vermogensopbouw en tot een liquiditeitsrisico in juni 2026.

Rekening houdend met de SPUK vergoeding 2024 gelijk aan het ontvangen voorschot en de definitief vastgestelde regeling 2023 ad €1.3.000.000,- zal het voorspelde positieve liquiditeitssaldo na terugbetaling van de totale 5 miljoen tussen de €300.000 en de €1.000.000 bedragen eind juni 2026. Een gezonde financiële organisatie heeft een liquiditeitssaldo van 1,5 tot 2 keer de maandelijkse salarisbetaling, wat neerkomt op een bedrag van tussen de €3.5.000.000,- en €4.5.000.000,-. Zolang JHF hier niet aan kan voldoen blijft het risico op

discontinuïteit bestaan.

Jaarrekeningen 2023 en 2024

De jaarrekening 2023 en 2024, inclusief de accountantsverslagen, zijn inmiddels beoordeeld en goedgekeurd door de Raad van Toezicht en inmiddels gedeponereerd. De accountant heeft goedkeurende verklaringen getekend, met daarbij een materiële onzekerheid op de continuïteit van de organisatie. De onzekerheid van de SPUK speelt een grote rol in de overwegingen van de accountant.

Stand van zaken optimalisatie portfolio JHF

In het najaar van 2024 heeft JHF in de regiegroep het belang van een integraal aanbod dat door JHF wordt uitgevoerd besproken. JHF vervult meerdere cruciale functies in het zorglandschap die niet of niet eenvoudig overdraagbaar zijn naar andere partijen. JHF heeft in het voorjaar 2025 besloten te stoppen met JeugdzorgPlus. Het besluit om de overeenkomst JeugdzorgPlus te beëindigen, betekende dat JHF versneld stopte met het bieden van gesloten jeugdzorg en afbouwkosten moet maken. JHF zet in op de doorontwikkeling van kleinschalige woonvoorzieningen als alternatief en aansluitend bij het regioplan JeugdzorgPlus voor de komende jaren. Die projecten hebben hun meerwaarde in de afgelopen jaren al bewezen. We hebben een verzoek ingediend om een deel van de huidige KWV 6 locaties om te bouwen naar KWV 4 locaties. Inmiddels hebben we een akkoord van SDF om hiermee te starten en we zijn in overleg met SDF over het verdere implementatietraject. De afbouwkosten en de kosten voor het ontwikkelen van deze alternatieven voor de JeugdzorgPlus worden gemonitord en ten laste gebracht van de vigerende (of toekomstige) SPUK regelingen zodra hierover helderheid is verkregen.

Daarnaast is JHF sinds het voorjaar 2024 bezig met het optimaliseren van haar (ambulante) portfolio. De resultaten hiervan zijn zichtbaar. Waar in het voorjaar 2024 vrijwel alle behandelingen/onderdelen van het ambulante portfolio verlieslatend waren, hebben deze inmiddels bijna allemaal een (bescheiden) positief rendement. Bij een bescheiden positief rendement lukt het nog niet om ook een (volledige) bijdrage te leveren aan de overhead. Het lukt JHF steeds beter om de nog bestaande knelpunten op te sporen en aan te pakken. Er zijn veel verbeterlagen in deze portefeuille gemaakt, wat resulteert in een rendementsverbetering van 0% in 2024 tot 13% per 30 juni 2025. We zien nog verdere mogelijkheden tot verbetering. Er zijn nog drie onderdelen verlieslatend. Dit zijn detacheringen, Ambulante Spoedhulp en MST.

Detacheringen

Bij detacheringen worden medewerkers van JHF gedetacheerd als praktijkondersteuner van huisartsen (POH), in gebiedsteams, bij de pilot Gezinshulp in Smallingerland of bij het project STORM (suïcidepreventie). Voor wat betreft detacheringen bij huisartsen en gebiedsteams geldt dat JHF van plan is om hiermee uiterlijk 31 december 2026 of zoveel eerder als mogelijk te stoppen. Dit onderdeel is namelijk financieel verlieslatend en niet passend in het totale productenaanbod van JHF, hoewel dit wel passend is in de hervormingsagenda Jeugd. Er zal in overleg met betrokken partners worden gezocht naar een vloeiende overgang, zodat het geen effect heeft op de dienstverlening. Eventueel worden andere partijen benaderd om deze vorm van dienstverlening over te nemen. Momenteel wordt het traject voorbereid om dit te realiseren.

Wel is JHF voornemens te blijven participeren in de pilot Gezinshulp in Smallingerland en indien deze wordt uitgebreid naar andere gemeenten, ook daar. Dit wel met een kanttekening. Er moet voldaan worden aan de financiële randvoorwaarden. De voortzetting van de pilot en de voorgenomen uitbreiding naar andere gemeenten moeten niet leiden tot een nieuw financieel probleem voor JHF. Dit geldt ook voor het project STORM.

Spoed4Jeugd

Binnen het samenwerkingsverband Spoed4Jeugd biedt JHF Ambulante Spoedhulp (ASH) en crisisbedden. Hiermee voorkomen we in veel gevallen uithuisplaatsing. Situaties worden gestabiliseerd en gezinnen worden ambulant ondersteund. Samen met Alliade en Accare biedt JHF crisisbedden voor korte opnames. Na stabilisatie keert de jeugdige terug naar huis, soms is een andere plek nodig.

Alhoewel ASH verlieslatend is, voelt JHF het als haar verantwoordelijkheid om vooralsnog door te gaan met ASH. Crisiszorg wordt gezien als een essentiële functie in de cruciale jeugdzorg. Stoppen met ASH en de crisisbedden zou derhalve tot een grote leemte in de acute zorg leiden en negatieve gevolgen hebben voor de inwoners van Friesland. Dit is maatschappelijk niet uit te leggen. Wel is overduidelijk dat de 24 uren beschikbaarheid van medewerkers ASH niet rendabel is, omdat de financiering gebaseerd is op gerealiseerde trajecten in plaats van benodigde bereikbaarheidsfinanciering. Verder valt op dat de trajectduur (en prijs) van ASH de afgelopen jaren is ingekort en in de toekomst is voorzien in nog verdere inkorting (van 28 dagen naar uiteindelijk 14 dagen in 8 jaar tijd). Dit terwijl de trajectduur van 28 dagen practisedbased is. De financiering zal moeten wijzigen om een duurzame spoedhulp te kunnen organiseren in Friesland. Dit is een randvoorwaarde voor het doorgaan met Ambulante Spoedhulp voor zowel JHF alsook voor het samenwerkingsverband. Indien er geen oplossing komt zal JHF haar standpunt moeten heroverwegen.

MST

Voor MST zien we nog mogelijkheden tot verbetering door te sturen op verzuim en inzet. Hiermee verwachten wij in 2026 een gezond rendement te realiseren. Daarom gaan we voorlopig door met MST.

Overige producten ambulant portfolio

Voor andere onderdelen geldt dat we medewerkers op gaan leiden om nog meer specialistische behandelingen te kunnen bieden als MDFT of PMTO.

Met deze keuzes behoudt JHF een kwalitatief en op de meeste onderdelen rendabel aanbod. Het portfolio is reeds versmald door te stoppen met JeugdzorgPlus en wordt nog verder versmald door op termijn te stoppen met detacheren en de focus te verleggen naar MDFT, PMTO en gezinshulp.

Daarnaast optimaliseert JHF de organisatie door het ziekteverzuim verder terug te dringen, met name in de binnen de ambulante portefeuille (huidig: 11%, doel: 6,5%). Ook start een project om de productiviteit verder te verhogen en wordt het aanbod van JHF actiever onder de aandacht gebracht bij verwijzers.

Door deze keuzes en optimalisaties wordt het productaanbod van JHF stapsgewijs weer gezond, met uitzondering van Ambulante Spoedhulp. Hier moet in de financieringssystematiek een wijziging komen, zodat de 24 uren beschikbaarheid ook wordt vergoed. Stoppen met deze zorg is geen optie gezien de grote consequenties voor gezinnen met een acute zorgvraag.

Stand van Zaken verkenning fusie

De afgelopen maanden zijn met een partij vergaande gesprekken gevoerd over een mogelijke fusie. De kansen zijn in kaart gebracht en beide partijen zien een toekomstige samenwerking in de vorm van een fusie als positief, hoewel er ook enkele uitdagingen zijn.

De volgende fase richt zich op het verder verkennen van de mogelijkheden. Bij een positieve afronding van deze fase wordt een intentieverklaring ondertekend, waarna de fase start waarin de nieuwe organisatie wordt ingericht.

Zowel de Autoriteit Consument en Markt (ACM) als de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) moeten de plannen toetsen op effecten voor cliënten en eventuele effecten in de markt. Het besluit tot het aangaan van een fusie wordt genomen door beide Raden van Bestuur en goedgekeurd door de Raden van Toezicht. Daarnaast hebben de Ondernemingsraden en Cliëntenraden adviesrecht.

Wanneer alle processtappen positief worden doorlopen, kan de fusie worden gerealiseerd. De centrumgemeente, SDF en overige stakeholders worden regelmatig geïnformeerd over de voortgang. Effectuering van een fusie zal nog de nodige tijd vergen en wordt niet eerder verwacht dan in het najaar 2026/voorjaar 2027. Het 'Ontwikkelperspectief' zoals is opgesteld door SDF en de 18 gemeenten en waar JHF de gemeenten om heeft gevraagd, wordt meegenomen in de uiteindelijke bestuurlijke afwegingen.

Tenslotte

> Alternatief voor de JeugdzorgPlus

Al langere tijd en zeker na het stoppen van de JeugdzorgPlus werkt JHF aan alternatieven voor deze vorm van hulpverlening. Een van de plannen van JHF is om twee Kleinschalig Wonen voorzieningen om te bouwen van 6 naar 4 personen. Dit is beter passend bij de intensieve zorgvraag van deze jeugdigen. Hierover is JHF in gesprek met SDF. Deze ombouw past binnen het bestaande contract en vraagt om een relatief kleine ophoging van het budget. Wel zijn er noodzakelijke investeringen mee gemoeid zoals het verwerven en geschikt maken pand(en), scholing en training van nieuwe medewerkers. Voor JHF is het noodzakelijk dat tegenover de te maken kosten (SPUK)-middelen staan. Ook de specialistische ambulante producten als MST en MDFT zijn zeer goed inzetbaar als alternatief voor de JeugdzorgPlus en het voorkomen van het niet meer thuis kunnen wonen van jongeren. Wij zijn in afwachting van het Friese transformatieplan.

> HKZ audit

Op 1 en 2 september 2025 vond de HKZ audit plaats. JHF is er weer in geslaagd haar HKZ-certificaat te behouden. Er zijn geen nieuwe tekortkomingen geconstateerd door de auditoren. Dat is goed nieuws. Er staan nog twee punten open. Dit zijn continu verbeteren en kwaliteit en compleetheid van de cliëntdossiers. Deze punten hebben de aandacht van de organisatie en

worden opgepakt. De auditoren hebben bevestigd dat JHF op de goede weg is.

> Positieve ontwikkelingen binnen Pleegzorg

In mei 2025 kreeg JHF bezoek van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

Onaangekondigd en met een duidelijke missie: onderzoeken hoe het staat met de veiligheid en kwaliteit van onze pleegzorg. Dit gebeurde in het kader van een landelijk thematisch toezicht, dat werd opgestart na de ernstige calamiteit in Vlaardingen. Dit rapport bevestigt dat JHF op veel punten goed bezig is maar ook alert moet blijven.

JHF heeft opnieuw deelgenomen aan de aanbestedingen van Pleegzorg en heeft de uitvoering weer gegund gekregen voor de komende jaren. Dit doet JHF in een consortium.

> Informatieprotocol en ontwikkelkader

Om duidelijkheid te verkrijgen wat, wanneer en met wie wordt gedeeld is er een informatieprotocol in de maak. Hieraan werken SDF en JHF gezamenlijk. Ook is er een 'Ontwikkelperspectief' gemaakt. Aan de hand van dit kader kan SDF/de gemeente toetsen of de keuzes van JHF voldoen aan de in het kader opgenomen ontwikkelcriteria.

Met vriendelijke groet,

Marjolein Bolt en Dytmer Hettinga
Raad van Bestuur JHF